

Effektiv delning av data i samhällsbyggnadssektorns värdekedja

Branschöverenskommelse

Stockholm 2025-01-30

Denna överenskommelse och inriktning har träffats av följande organisationer:

BYGGFÖRETAGEN

**byggmaterial
industrierna**

IN Installatörs
företagen

 Bygghandlarna

FASTIGHETSÄGARNA

 IQ Samhällsbyggnad

 **BYGG
HERR
ARNA**

 Innovationsföretagen

 **SVERIGES
ALLMÄNNYTTA**

Bakgrund

Inom samhällsbyggnadssektorn har kraven snabbt ökat på redovisning och delning av byggnadsverksinformation och produktinformation, inte minst inom hållbarhetsområdet. Därför har dessa organisationer identifierat behovet av gemensamma datalexikon och datamallar i Sverige. Det är ett viktigt steg i att uppnå en effektiv datadelning i samhällsbyggnadssektorns värdekedja. Branschöverenskommelsen innehåller en gemensam målbild, överenskomna principer, som ska bidra till att målbilden uppnås, samt en avsiktsförklaring om nästa steg. Branschöverenskommelsen kan komma att uppdateras om förutsättningarna förändras.

Branschöverenskommelsens syfte och mål

Målet med gemensam struktur och arbetssätt för datalexikon och datamallar inom samhällsbyggnadssektorn är att:

- Få ökad effektivitet, produktivitet och kostnadsbesparingar för alla aktörer vilket ökar den svenska samhällsbyggnadssektorns attraktivitet och konkurrenskraft.
- Relevant data med hög kvalitet delas i en obruten värdekedja, vilket ger en effektivare byggprocess, färre risker och fel och mindre administration.
- Underlätta val av lösningar och produkter för ökad hållbarhet i ett livscykelperspektiv.
- Ha en struktur som gör sektorn digitalt kompatibel med krav i lagstiftning och annan kravställning.
- Ge förutsättningar för nya aktörer och affärsmodeller inom sektorn.

Överenskomna principer

Branschens aktörer har enats om att följande principer ska styra gemensam struktur och arbetssätt för datalexikon och datamallar inom samhällsbyggnadssektorn:

- Branschöverenskommelsen omfattar en struktur för branschgemensamma datalexikon och datamallar, baserat på branschöverenskomna standardiserade egenskaper.
- Branschöverenskomna datalexikon och datamallar ska finnas tillgängliga via en gemensam portal. Datamallarna ska få stor användning och spridning.
- Systemet ska baseras på överenskomna standarder för datalexikon och datamallar t.ex. SS-EN ISO 23386 Byggnadsinformationsmodellering och andra digitala processer i byggande, SS-EN ISO 23387 Byggnadsinformationsmodellering (BIM) - Datamallar för byggobjekt använda under livscykeln för en byggd tillgång - Begrepp och principer (både befintliga och nya datamallar)

- Den som tar fram en datamall ansvarar för att datamallens innehåll följer branschöverenskommelsens principer.
- Datadelningsformat som möjliggör interoperabilitet ska användas.
- Den som fyller i data i ett datablad äger sin data och ansvarar för uppgifternas riktighet. Ägaren av databladet ansvarar för revidering och versionshantering samt väljer publiceringsätt. Databladet ska vara baserat på en verifierad datamall.

Avsiktsförklaring om kommande steg:

- Sektorns aktörer ska ta fram en gemensam struktur och arbetssätt för datalexikon och datamallar som ska tillmötesgå krav enligt lagstiftning och marknadens behov.
- En branschgemensam struktur ska etableras för organisering och styrning av svenska datalexikon och datamallar i samhällsbyggnadssektorn.
- En branschgemensam process ska tas fram baserat på SS-EN ISO 23386 som beskriver ägarskap, ansvar, kvalitetssäkring, kontroll och förvaltning av datalexikon och datamallar.
- En gemensam finansieringsmodell ska tas fram för förvaltning av strukturen för att säkerställa ett långsiktigt stabilt system, och möjliggöra kontinuerlig utveckling. Kostnaderna fördelas så nära som möjligt där värdena uppstår.
- Arbetet påbörjas i Q1 2025.

Stockholm 2025-01-30

Catharina Elmsäter Svärd, VD
Byggföretagen

Anders Lenhoff, Förbundsdirektör
Innovationsföretagen

Tommy Lenberg, VD
Byggherrarna

Saira Alladin, VD
Installatörsföretagen

Monica Björk, VD
Byggmaterialhandlarna

Anita Aspengren, VD
IQ Samhällsbyggnad

Jenny Svärd, VD
Byggmaterialindustrierna

Anders Nordstrand, VD
Sveriges Allmännyta

Anders Holmestig, VD
Fastighetsägarna

Bilaga: Bakgrund till branschöverenskommelsen

Inom samhällsbyggnadssektorn har kraven snabbt ökat på redovisning och delning av byggnadsverksinformation och produktinformation, inte minst inom hållbarhetsområdet. Kraven kommer både från nya regelverk på EU-nivå och från marknaden. Omfattningen av den information som ska delas förutsätter att den digitaliseras för att möjliggöra en effektiv rapportering, validering, delning och tillgänglighet av data över tid.

Sektorn behöver därför så snart som möjligt enas om gemensamma strukturer och arbetssätt för delning av data över värdekedjan. Viktiga byggstenar i den gemensamma strukturen är datalexikon (1), datamallar (2) och gemensamt överenskomna former för organisering och styrning.

Om samhällsbyggnadssektorn inte enas och tar fram en gemensam digital struktur för delning av information, kommer mycket manuellt arbete att fortsatt behövas och det finns risk att flera olika aktörer utvecklar separata format, system och tekniska lösningar. Detta leder till en fragmenterad hantering av produktinformation med ökade kostnader och ökat resursbehov för hela sektorn, inklusive för offentliga aktörer.

Utan en branschöverenskommelse där sektorn enas kring centrala principer riskerar vissa aktörer att få oproportionerligt starka positioner, vilket kan skapa kostnadsdrivande system och ökad fragmentering. Vidare kan det utan en överenskommelse och fortsatt nära samarbete mellan aktörerna i sektorn vara svårt för sektorn att uppfylla de nya EU-kraven. För att undvika dessa konsekvenser och säkra den svenska samhällsbyggnadssektorns konkurrenskraft behöver sektorn samlas kring en lösning som tillgodoser alla aktörers grundläggande behov.

- (1) Datalexikon - en strukturerad samling av termer och definitioner som beskriver data inom ett specifikt område. Säkerställer konsekvent terminologi.
- (2) Datamallar - specificerar vilka egenskaper (attribut) och fält som ska ingå i beskrivningen av en produkt, hur dessa ska benämnas, samt i vilket format.